

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Három pofon

Megdöbbenő esemény történt a törpeházi réten: elcsattant egy pofon. Hétszandós voltam akkor, s mióta az eszemet tudtam, ez még nem fordult elő. Effélére csak a tíz- tizenkét évesek emlékeztek. És most újból itt volt a szégyen: az ötéves Lilalali arcul ütötte a vele egykorú Kisgombócot. Kisgombóc keservesen sírt, s kistörpék felmorajlottak, szörnyülködtek, rácsődültek mindkettőjükre, és vitték, sodorták őket a nagyobbak csoportja felé. Azok közt játszott Lilalali kilencéves bátyja, a szigorú Nagypici. Biztosak voltunk abban, hogy keményen megszidja öccsét. Nagypici azonban másképp viselkedett, mint vártuk. Hallván a kistörpék kiáltozását: „Pofon csapta! Pofon csapta!” – azt hitte, Kisgombóc csapta pofon Lilalalit, és haragosan rátámadt: „Hogy merted te az én öcsémet pofon csapni?!” Amikor megtudta, hogy az öccse ütött, zavarba jött egy-két pillanatra, de aztán mindnyájunk újabb meglepetésére megintcsak Kisgombócra förmedt rá: „Mert biztosan fölbosszantottad! Mivel bosszantottad fel? Hadd halljam!”

Kisgombóc zokogva védekezett: „Nem bosszantottam! Csak játszottam!” Lilalali azonban szájasan megerősítette Nagypici vádját: „De igenis bosszantott! Azzal a bottal!” Kisgombóc nagyobbacska fűzfavesszőt tartott a kezében, levél csak a legvégén volt, de ott sok, a többi hiányzott. Apránként kiderült, hogy azt játszotta Kisgombóc: madárka az a lombcsomó a hajlós vessző végén, hát újból és újból röpködte Lilalali feje fölé, és vékony hangon kiáltozta, mintha a madárka csipogná: „Lilalali! Lilalali!” Nagypicinek ennyi elég is volt ahhoz, hogy di-

adalmasan ráreccsentsen: „Na ugye, hogy bosszantottad? Tehát te vagy az oka, hogy megütött. Mert akit fölbosszantanak, az gondolkodás nélkül odacsap, nem tehet róla.”

Kivette a kezéből, és összetörte a vesszőt. A kistörpék rémülten bámultak Nagypicire. Ilyesmíról még csak nem is hallotunk, hogy annak adjon igazat valaki, aki ütött. Óriási csönd lett. Ekkor elébe léptem Nagypici-

cinek, és így szóltam: „Nem volt jogod elrontani Kisgombóc madárkáját. És össze kellett volna szidnod Lilalalit. Mást is felbosszantanak, mégsem üt. Te csak azért ítéleztél így, mert Lilalali az öcséd.” Nagypici zavarban volt, és meg sem tudott rögtön szólalni. Aztán rám rikácsolt: „Te pocok! Te is megjárhatod, ha ilyeneket beszélsz! Én mindig csak azt nézem, mit cselekedett valaki! Hogy kicsoda cselekedte, öcsém vagy nem öcsém, az nekem mindegy!”

Néhány nap múlva a hegytetőn, a forrás mellett játszottunk. A kicsinyek játékcsónakokat úsztattak, a nagyobbak labdázgattak, én meg hol ezekkel, hol azokkal voltam együtt. Az egyik

csöppség, az ötesztendős Kócos távolabb ült a fűben, és ágacskákat tördelt apró darabokra. Utasokat gyártott, tele akarta zsúfolni velük a csónakját. Egyszerre csak megint felzsvajgott a kistörpék csoportja, Kócoshoz rohantak, körülállták, kiáltoztak, vitatkoztak, aztán megindult a gomoly a nagyobbak felé. Ekkor már láttuk, hogy Kócosal együtt megint Lilalalit kísérik. Minthogy most is pofonról kiabáltak, Nagypici biztos volt abban, hogy most is az öccse ütött. Rögtön rá is támadt szigorúan Kócosra: „Hát te mivel bosszantottad fel az öcsémet?! Hadd halljam!” Kócos keményebb legény volt, mint Kisgombóc. Sírás nélkül és bátran felelt: „Semmivel sem! Ő bosszantott engem! Azért csaptam pofon!” Nagypici most már csak egy pillanatra jött zavarba. Köszörült egyet a torkán, aztán gúnyosan így szólt: „Na hát, akkor halljuk, halljuk, mivolt az az állítólagos óriási bosszantás!”

És megtudtuk, mi történt. Lilalali vagy hétszer egymás után vizet merített a patakából a csónakcsónakjával, a bokrok között újból és újból Kócos mögé lopódzott, és a fejére öntötte a vizet. Amikor megint közeledett, Kócos felugrott, kiütötte a kezéből a csónakot, és pofon csapta. Lali rögtön rátaposott Kócos utasokkal teli csónakjára, az összetört. Kócos meg kárpoztul felkapta Lali csónakját, és esze ágában sincs visszaadni. Miután mindez kiderült, Nagypici megint Kócosra förmedt rá: „Ezt merészelted te bosszantásnak nevezni?! Ezt a kis vízöntögetést? Hisz ez csak játék, tréfálkozás! Ez nem bosszantható fel annyira, hogy odacsapj. Nem csodálom, hogy Lali felháborodott, és rátaposott

a csónakodra. Te vagy az oka, hogy rátaposott. Az ő csónakjához tehát semmi jogod. Azonnal add vissza neki!” Kócos ledobta Lali elé a csónakot, most már sírva fakadt és elrohant. A kistörpék pedig megint elcsöndesedtek. Csodálkozóra kerekült szemmel bámultak Nagypicire, és várakozón énrám.

Elő is léptem, és szóltam Nagypicire: „Ha vizet öntögetni valakinek a fejére csak játék meg tréfa, akkor még inkább játék volt, amit Kisgombóc csinált a madárkával. Te csak azért ítélkeztél így, mert most az öcsédet csapták pofon.” Nagypici úgy nézett rám, hogy azt hittem, rögtön összever. De aztán elleplezte dühét, gúnyosan elmosolyodott, és oktató hangon magyarázta: „Lalinak csak víz volt a kezében, ártalmatlan víz, Kisgombócnak azonban bot.” Kisgombóc valahol hátul megszólalt: „Az madárka volt. Nem bot.” De Nagypici csak legyintett, és folytatta: „Tanácsolom tehát, pocok, hagyd abba a vádaskodást. Én mindig csak azt nézem, mit cselekedett valaki. Hogy kicsoda cselekedte, öcsém vagy nem öcsém, az nekem mindegy.”

Eltelt megint néhány nap, és egy délelőtt nagy fürdőzést csaptunk a patakban, de odalent a völgyben, ahol már homokos a partja. Egyszerre csak észrevettem, hogy Kócos integet nekem a homokról: jöjnek ki a vízből, menjek oda hozzá. Azt hittem, a várát akarja megmutatni. De nem a várra, hanem egymás mellé rakott kavicsokra mutatott: „Számold meg! Lilalali már ennyiszor öntött vizet a fejemre. Ha még egyszer önt, én megint pofon csapom!” Ebben a pillanatban a közelünkben építkező kistörpék mögül elősuttant Lilalali, homokformázójából vizet öntött Kócos fejére, és hahotázott. Én sajnos ültem, Kócos térdelt, elkéstem hát a közbelépéssel. Mert Kócos talpra ugrott, és pofon csapta Lilalalit. Lali belerúgott Kócos várába, és minthogy saruban volt, ráugrott a homokformázójára is, és összelapította. Kócos kárpótlásul kicsavarta

kezeiből az ő formázóját, amelyben a vizet hozta. Ekkorára már köztük álltam, és ott voltak az összes kistörpék is. Elhúzták őket egymástól, szörnyülködtek, vitatkoztak: Vissza kell-e adnia Kócosnak a formázót? Lilalali dühöngve üvöltötte: „Gyere a bátyámhoz, ha mersz!” – de akart is menni Kócos, hogy megmutassa összelapított formázóját. Most nem voltak velünk a nagyobbak, nekizúdult hát a sereg a kanyargós hegyi útnak, fel Törpeházára. A legtöbben fel sem öltöztek siettükben, jöttek fürdőnadrágban, kezükben a ruha. Nekem ekkor eszembe jutott valami, letértem a kanyargós útról, be a bokrok közé, és egyenes irányban a meredeken kapasz-

kodtam fel a falunkba. Nagypici kinn ült a padon a kertjük kapuja mellett. Ezzel rontottam oda hozzá: „Na, Nagypici, most megbizonyíthatod, hogy nem az öcséd kedvéért ítélsz így vagy úgy!” És elmondtam neki, ami történt, de... megcseréltem a személyeket. Úgy adtam elő, hogy Kócos öntögetett vizet Lilalali fejére, Lali csapta pofon Kócost, Kócos taposta lapossá Lali formázóját, Lali csavarta ki Kócos kezéből az övét, és nem akarja visszaadni. Ezzel fejeztem be: „Ugyanaz történt tehát, ami a múltkor, de most Lilalali tette mindazt, amit akkor Kócos.” Nagypici most már egy pillanatra sem jött zavarba. Gondolkodott egy kicsit, és fölényes ábrázattal kijelentette: „Hát ez azért... nem egészen ugyanaz, te pocok!”

Ekkor már hallatszott a közeledő kistörpék zsivaja, körülözönlött minket a sok kis fürdőnadrágos, és egyszerre kiabált valamennyi. És ez volt a szerencse. Mert Nagypici nem értett egy szót sem, és rájuk ordított: „Csönd legyen! Moha már jelentette, mi történt, és csip-csup részletek nem érdekelnek. Engem még az sem érdekel, melyik bosszantotta fel a másikat, és melyik ütött. Hallom, hogy egyikük vizet öntögetett a másiknak a fejére. A vízöntögetés az első esetben játék és tréfa, de ha megismélik, akkor már szándékos bosszantás. Márpedig akit felbosszantanak, az gondolkodás nélkül odacsap, tehát nem hibás. Hallom, hogy aki a vizet öntögette, arra a csibészségre is vetemedett, hogy rátaposson a másiknak a formázójára. A másik tehát jogosan kárpótolta magát, amikor kicsavarta a kezéből a formázót. Megtarthatja.”

Ennél jobban nem is sikerülhetett volna a tervem. Lilalali persze nem látott ebben semmi sikerültet, és dühösen kiáltotta a bátyjának: „Te megbolondultál! Hiszen most is Kócos csapott pofon engem! A formázót is ő vette el! Parancsolj rá, hogy adja vissza!” Nagypici megdöbbenve fordult felém: „Hogy lehet ez? Nem úgy mondtad el, ahogy történt?” Udvariasan - magyaráztam: „Dehogyan, egészen úgy. Csak a személyeket cseréltem fel, hogy megbizonyíthasd, amit mindig mondogatsz, hogy te csak azt nézed, mit cselekedett valaki, hogy kicsoda cselekedte – öcséd vagy nem öcséd –, az neked mindegy.” Óriási hahota tört ki, a kistörpék egymásnak dőltek nevettükben. Voltak, akik lefeküdtek a földre, és a szó legszorosabb értelmében gurultak a nevetéstől. Nem is bírta ezt Nagypici néhány másodpercnél tovább. Utat tört magának köztünk, berohant a kertjükbe, Lilalali meg utána. Befutottak a házba is. És ettől kezdve megint sok-sok évig nem csattant el Törpeházában egyetlen pofon sem.